

Planbureau voor de Leefomgeving

Natuurverkenning 2011

Noordzeedagen

Petra van Egmond (PBL)

7 oktober 2011

Natuurverkenning: ook mariene natuur

- Natuurverkenning: wettelijk product PBL
- Naast landbeleid ook zeebeleid:
 - ruimtedruk neemt toe, zowel op land als zee
 - nieuwe dynamiek in gebruiksfuncties (voedselproductie, productie duurzame energie etc.)
 - recreatieve aandacht voor kust en zee
- Drijfveren voor natuur- en landschapsbeleid zijn divers

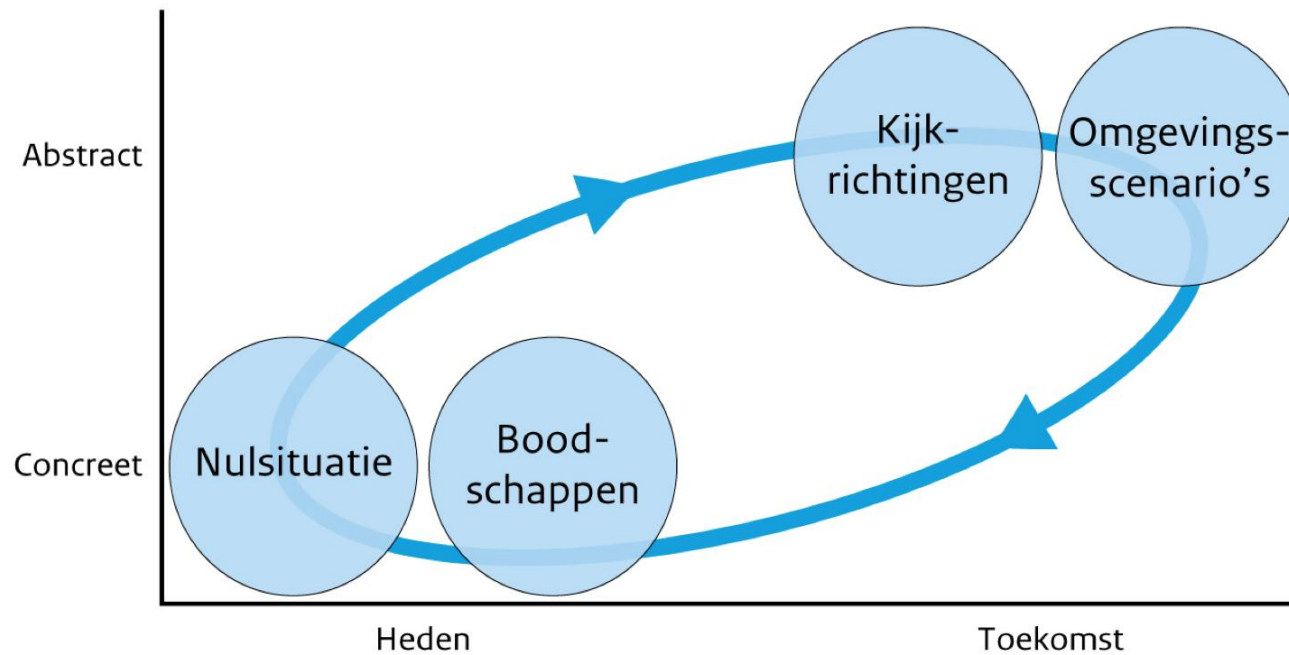
Van drijfveren naar uitdagingen

- Internationaal karakteristieke biodiversiteit behouden, herstellen en ontwikkelen
- Zeenatuur voor een breed publiek bereikbaar, toegankelijk en beleefbaar maken
- Diensten die de natuur levert herkennen en duurzamer gebruiken
- Economische lusten van natuur versterken en de lasten van wet- en regelgeving beperken

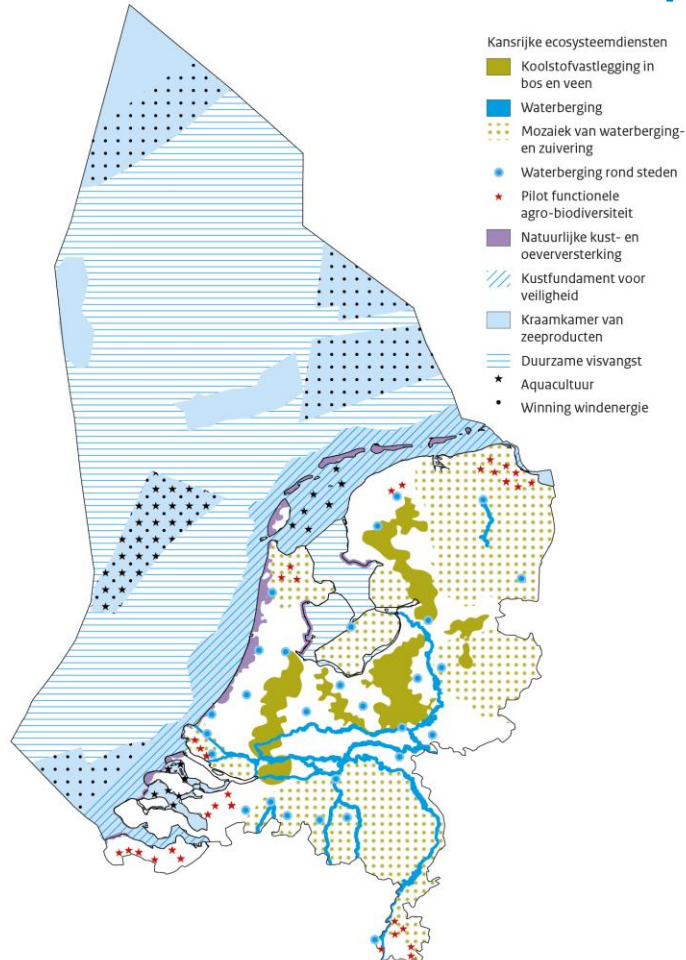
Van uitdagingen naar scenario's

Scenariocyclus

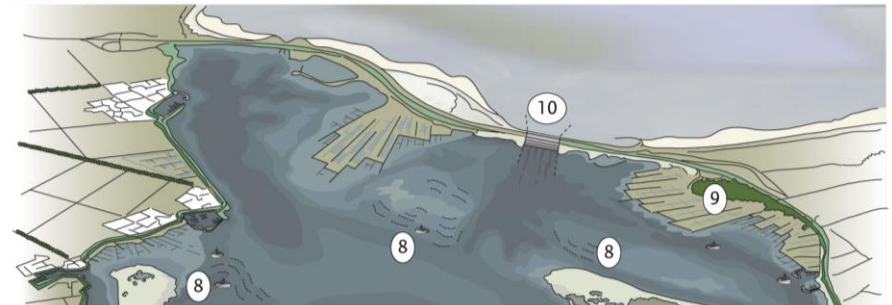
Kijkrichting Functionele natuur

Schematische weergave ruimtegebruik

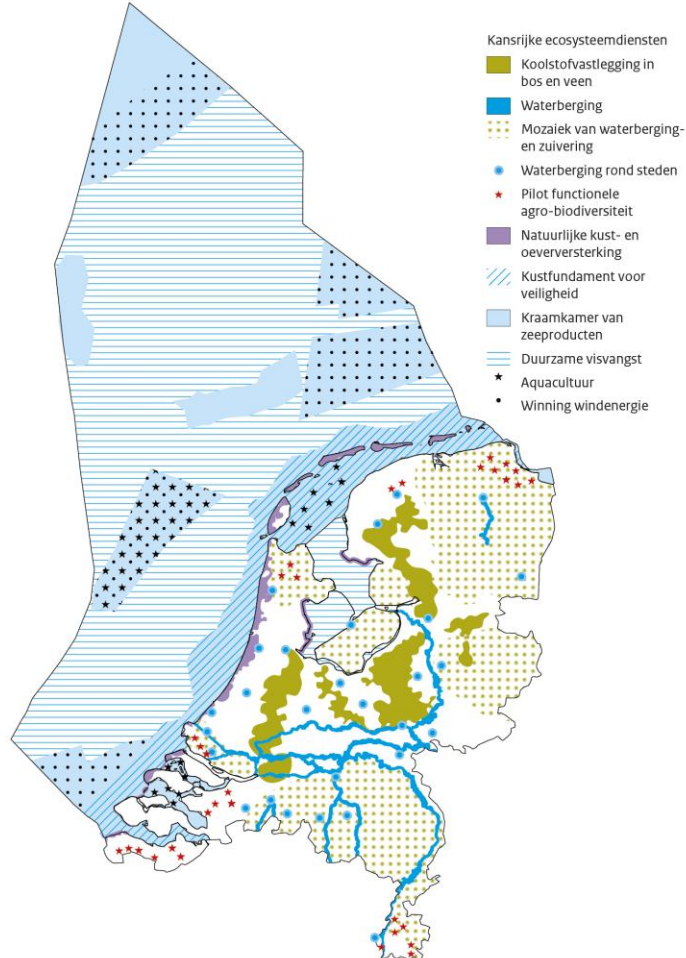
Kijkrichtingen: groot contrast

Functionele natuur

Kijkrichting Functionele natuur

Schematische weergave ruimtegebruik

Kijkrichtingen: groot contrast

Vergelijking effecten kijkrichtingen, 2040

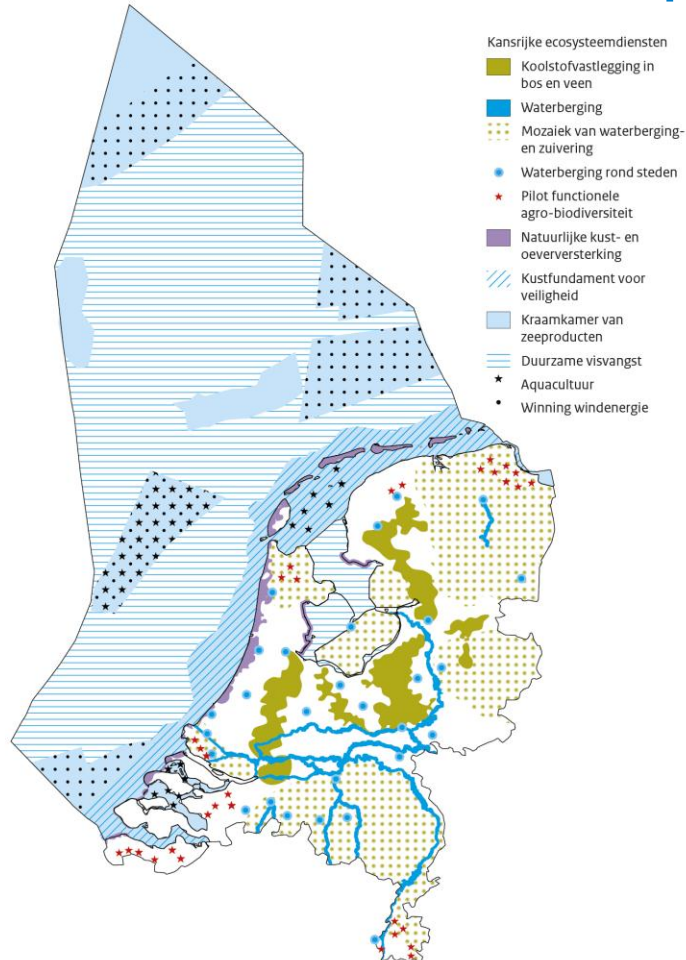
	 Vitale natuur	 Beleefbare natuur	 Functionele natuur	 Inpasbare natuur
Biodiversiteit	●	●	●	■
Beleving en waardering	■	●	●	■
Duurzaam gebruik	●	■	●	■
Kosten en besparingen	■	■	■	●

Verandering maatschappelijke uitdaging

- wordt (vrijwel) opgelost
 - wordt kleiner
 - blijft onveranderd
 - wordt groter
- ten opzichte van 2010

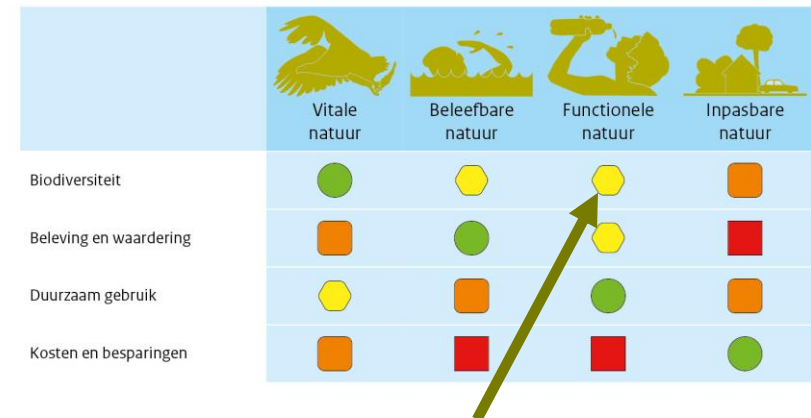
Kijkrichting Functionele natuur

Schematische weergave ruimtegebruik

Kijkrichtingen: groot contrast

Vergelijking effecten kijkrichtingen, 2040

Biodiversiteit	Score	Toelichting
% Duurzame soorten (karakteristiek voor Nederland)	⬡	Aanleg van moeras, duin en beekdal vergroot duurzame instandhouding internationaal belangrijke natuur. Overige natuur neemt af
% Duurzame soorten (VHR)	⬡	Deel van Natura 2000 soorten profiteert, terwijl een ander deel achteruitgaat
Natuurkwaliteit landecosystemen	●	Verbetering in milieukwaliteit en aanleg van nieuwe natuur leidt tot verbetering van natuurkwaliteit
Natuurkwaliteit waterecosystemen	⬡	In regionale wateren neemt de kwaliteit toe. In rijkswateren is nauwelijks sprake van verbetering doordat waterkwaliteit beïnvloedt blijft door het buitenland.
Natuurkwaliteit zee ecosystemen	⬡	Bescherming kustfundament in combinatie met verduurzaming visserij zorgt voor verhoogde natuurkwaliteit

Uitdagingen realiseerbaar, tegen een prijs

- Elk van de vier uitdagingen (vrijwel) te realiseren, maar niet zonder maatschappelijke consequenties
- Dus zijn keuzes nodig, zoals
 - inrichten natuurreservaten versus lage generieke gebruiksdruk
 - windenergie en zandwinning dicht bij de kust (goedkoop) versus verder van de kust (beter voor biodiversiteit en beleving)
- Maar er zijn ook combinaties mogelijk, zoals
 - natuurlijke kustbescherming (veiligheid en biodiversiteit)
 - hard substraat (biodiversiteit en uitvalsbasis recreatie)

Bouwstenen voor beleid: 1. Biodiversiteit

- Ruimte bieden voor natuurlijke dynamiek
- Noordzee: verstoring beperken; ruimtelijk beleid en techniek
- Zoet-zout overgangen: integrale aanpak veiligheid, zoet/zout, voedselvoorziening, biodiversiteit

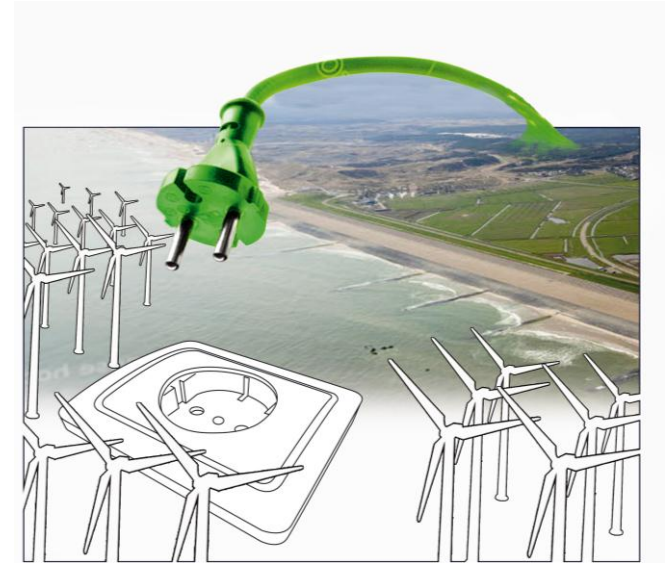
2. Meerwaarde door beleving en recreatie

- Strand, kust, Waddenzee, zuidwestelijke delta; recreatie dominante drijfveer voor beleid
- Baat betekenis natuuriconen beter uit. Dat geldt zowel voor gebieden als soorten ('big five')
- Zoek slimme combinaties van private projectontwikkeling en collectieve wensen. Bijvoorbeeld exploiteren afgedankte platforms.

3. Honoreren en stimuleren duurzaam gebruik

- Kansrijke coalities bestaan onderkennen en benutten:
 - voedsel (discardloze visserij, zeeboerderij, topsector 'agrofood')
 - energie (wind/biodiversiteit, andere vormen duurzame energie)
 - veiligheid (natuurlijke kustbeveiliging, slimme zandsuppletie)
- Succes afhankelijk van verduurzaming (top)sectoren.
- Overheid kan sturen en stimuleren.

4. Lusten versterken, lasten beperken

- Op zee is gebruik al het uitgangspunt
- Wie betaalt bepaalt -> verdrukking visserij, visakkers?
- Kosten bepalend voor wijze van gebruik & locatie
 - Zandwinning en windenergie dichtbij de kust
- Lasten regelgeving minder beperkend dan op land?

Van de toekomst naar nu

- Veranderend gebruik in de Noordzee biedt kansen
- Sturing/afstemming relevant om kansen te benutten
- Verduurzamen bestaand gebruik effectief
- Rollen (rijks)overheid:
 - cruciale beslissingen in breder verband trekken (Deltaprogramma, verduurzaming topsectoren etc.)
 - samenhang beleid voor land en beleid voor zee
 - combineren van Europees, mondiaal en nationaal beleid

Natuurverkenning 2011: wordt vervolgd (?)

Natuurverkenning 2011

Home Nieuws Uitdagingen voor natuur Kijkrichtingen en beelden Bevindingen Publicaties Over de Natuurverkenning

Kijkrichting
Beleefbare Natuur

Natuur zorgt voor een fijne leefomgeving
[lees meer](#)

1 2 3 4

2040

Natuurverkenning

Aan wat voor soort natuur heeft de samenleving in 2040 behoefte? Hoe zou Nederland eruitzien met die natuur? En welke stappen kan het beleid vanaf 2011 al zetten om toe te werken naar die gewenste natuur?

In de Natuurverkenning 2011 kijkt het PBL ver vooruit naar de toekomst van natuur en landschap in Nederland. Daarbij worden verschillende [kijkrichtingen](#) behandeld.

Inhoud

- > **Uitdagingen voor natuur**
De belangrijkste problemen en beleidsvragen die de aanleiding vormen voor de natuurverkenning.
- > **Kijkrichtingen en beelden**
Er is niet één toekomst van de natuur. Het toekomstbeeld hangt sterk af van de visie of kijkrichting die men kiest.
- > **Bevindingen**
Voor elke kijkrichting zijn er afgeleid uitkomsten, gevolgen.

Blog Maarten Hajer, directeur PBL

[\"Is de natuur af in 2018? Een verkenning\"](#)

- Paper marien
- Beleidsvragen 2012 e.v.?
 - deltaprogramma (scenario's, Noordzee, ZW delta)
 - maatschappelijke kosten/baten ('TEEB')
 -